

Un cas psiquiàtric de col·lapse caracteriològic dels catalanoparlants

per Ricard Colom

FOTO: RAMON SANGLES

1. EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Assolida l'alienació del sotmès per mitjà (bàsicament) de la coerció física, la tasca del colonitzador es concreta a mantenir aquest estat d'alienació i a convertir-lo en el seu (nou) estat "natural"; per això la colonització vol dir sempre la falsificació de la història, o fins i tot la seva anatemització.

(Heinz Dietrich, *Emancipació i identitat d'Amèrica Llatina: 1492-1992*)

[...] el desconeixement de la pròpia història és una de les causes més radicals de l'afebliment de la consciència nacional catalana i de la seva lenta substitució per la consciència nacional espanyola. Els nostres ocupants ho saben perfectament i, per ço, és la primera cosa que han amagat, car són conscients que és allò que més els denuncia i més els posa en evidència. El factor històric és tant o més important que el factor lin-

güístic a l'hora de crear o de reconstruir una consciència nacional, donat que és la història la que més explica el perquè de la identitat lingüística i col·lectiva d'un país.

(Catalunya, nou Estat europeu. Declaració de la Primera Convenció per la Independència Nacional)

La llengua i la història són els botins més preuats a l'hora de sotmetre un poble.

(Àngel Guimerà)

Arnold Toynbee, el gran historiador britànic, entre moltes altres suggestives i documentades demostracions afirmava que una col·lectivitat mai no ha sobreviscut més enllà de tres grans desfetes.

Després de cada gran derrota vénen trenta o quaranta anys, tota una generació, d'intensa repressió militar, política, ideològica i lingüística, amb la consegüent amnèsia col·lectiva (oblit selectiu, en diuen els psicòlegs). La següent generació, allò que haurà après serà:

- negativitat envers allò "inútil" i vençut, associat al patiment (autoodi);
- receptivitat envers allò pragmàtic (colonització i "co-entor").

Cada gran desfeta accelera la deserció lingüística i malmet la llengua indígena (patuesització progressiva).

Sols amb una resistència de caire místic (inevitablement lligada a una cosmovisió d'arrel essencialment espiritual-religiosa, de martiri, com ara la basca) i amb una conscient i sistemàtica planificació geoestratègica, psico-político-militar, hom pot fer el procés reversible, a través d'una recuperació de la malmesa i psiquiatritzada cosmovisió del poble colonitzat, constantment pressionat per la guerra psicològica de l'Estat colonitzador. Si els dirigents anticolonials manquen de tremp per a ficar el dit al fons de les ferides i no s'arrisquen a desinfectar-les, el cicle es reproduirà i, amb el temps, sofriran una nova desfeta greu, fins al col·lapse definitiu, car aquells qui ignoren la pròpia història es troben damnats a repetir-la. Per ço no hi ha pitjor presagi que un catalanisme pelaperes, professionalitzat, cagadubtes, elitista i guanyapremis com el que ara ocupa totes les parcel·les visibles, amb la tolerància interessada del poder colonial.

La nova estratègia militar (dels "imperis") passarà per regular, controlar i manipular els mitjans de comunicació.

(Alvin Toffler)

2. CARACTERIOLOGIA COLONIAL DEL "NACIONALISTA" CATALÀ

L'esperuguida psicologia d'esclau vençut ha dut els catalans a recular sota el recer d'indrets tancats i *ghettos*, segons llur típic tarannà secular, nacionalista i acadèmicista, interessadament tolerat pel poder colonial que es veia incapaç –per raons econòmiques o polítiques– de rematar el genocidi.

Durant el franquisme, mentre el basquisme s'estengué socialment gràcies a un enfocament religiós-militar, el catalanisme, secular i cultural, s'afeblí relativament. Mentre el basquisme no dubtà a sacrificar-se, a anar als barris immigrants a explicar-los basquisme en castellà i a afiliar-los en sindicats abertzales..., les elits catalanistes, sovint "gauche divine", miraren aquests esforços amb el menyspreu de la rabosa pel bagot de raïm: «On he cregut que jo no arribava, no he volgut que ningú hi arribés.» Així, aquelles elits es reclugueren, generalment, en la llibertat de càtedra, en l'erudició de temes secundaris, perifèrics i autoexculpatoris, en l'egolatria de milers d'incansables guanyapremis i "animadors culturals", i en polítiques de curta volada i d'interessos creats. Tot plegat desfermà un procés de clientelisme/capelles/personalismes, o sia d'eixorques divisions i enfrontaments per qüestions irrellevants nacionalment, i de gran miopia i esclerosi política i nacional. Evidentment que no sols no feren sinó que impediren que uns altres fessin.

Així, la base social "nacionalista" quedà reclosa bàsicament fora de les grans urbs i dins el món cultural (ensenyament). Allò més decisiu (ciutats i *mass media*) quedà fatalment en mans de forces corrosivament desnacionalitzadores.

Ni els homenatges i diades rituals, ni les solemníssimes declaracions institucionals de paper banyat, ni els discursos de teòrics drets i alts principis, ni els premis ni els concursos, ni el culte a personalitats nostrades (Fabra i Fuster, sobretot) no foren capaços de redreçar una dinàmica d'espanyolització abassegadora. Ara bé, les nostres elits, tot això no s'ho miren pas amb tant de pessimisme, car elles viuen prou bé en llur *ghetto* còmode, egòlatra i ben sufragat.

Abans dels anys noranta encara hi havia moviments de certa volada, més enllà del control culturalista, com ara La Crida o el Grup en Defensa de la Llengua. Ara, però, no sabem veure més que grupuscles marginals (per anacrònics i rutinaris en llur espasmòdic radicalisme) que encara viuen en la Guerra Freda. Detectem

també el cas d'una gran majoria de catalanistes epicuris i volterians, que no es plantegen geoestratègies sòlides sinó sols "anar fent" (les retòriques insolents de capelletes i carreres polítiques: llurs fets expliquen llurs silencis calculats i llurs sabotatges), i corren encara unes minories –quasi tot jovent– amb uns enfocaments dramàticament desfasats i cruelment criminalitzats. Per l'endemig d'aquests sectors hi ha dissortadament ben poc del que seria d'exigir: un teixit cívic, activista, no-violent, interclassista i desacomplexadament polititzat, sense la porta falsa del culturalisme fàcil.

Hom parla de la "fatiga nacionalista catalana", una esclerosi de vellesa ideològica. I és que, a còpia de damnar a l'ostracisme la gent més entusiasta i dinàmica, de voler controlar-ho tot burocràticament per interessos curts i sovint mesquins, s'ha fet del catalanisme un moviment lleganyós.

L'entusiasta sempre venç l'apàtic. No és pas la força del braç, ni les armes, sinó la força de l'ànima que ateny la victòria.

(Johan G. Fichte)

3. LA REACCIÓ VITAL SEGONS TOYNBEE

Segons Toynbee, allò que infon vitalitat a les societats i civilitzacions són les religions superiors –el cristianisme, sobretot–, que forneixen vitalitat i riquesa de sacrificis i microsolidaritat. Expropriadades tals religions pel poder estranger, també la saba espiritual va minvant, sobretot ca les elits conscients de la nació oprimida, les quals es debaten entre dilemes inviablès i infructuosos, mancats de l'*élan* (alè) de creativitat, derivat del sacrifici i de l'amor.

Com a portadors de la flama creativa, a ca nostra podríem esmentar Ramon Llull, Torras i Bages, Gaudí. Potser Macià o Batista i Roca. També seguidors de Gandhi i de M.L. King i molta gent de l'Assemblea de Catalunya o de La Crida...

La creativitat espiritual és l'única alternativa real de redreçament nacional, perquè combina capacitats i temps sense idolatries engegadores. És la flama del Canigó de què Catalunya ha menester.

4. UN BON LIDERATGE: PASSES CONCRETES CONTRA EL COL-LAPSE CARACTERIOLÒGIC DELS CATALANS

La tan duta "fatiga nacionalista" de ca nostra ha menester d'antídots energètics en tots els camps, tant d'actituds renovades com de passes específiques. Si tenim un problema psíquic i de lideratge, caldrà veure com cada defensor de la nostra llengua nacional pot esdevenir un gran dinamitzador del seu entorn.

Heus ací unes propostes comprovades, pràctiques i assequibles per a unes bases sòlides (materials, mentals, espirituals) amb vista a un lideratge eficaç.

4.1. Nodriments

Són la base de la nostra energia vital. Complementes dietètics, estimulants i revitalitzadors naturals, antioxidants, oligoelements i vitamines de tota mena ens mantenen en plenes facultats, ràpids de reflexos, mentalment dinàmics, o sia *joves*. Per esmentar-ne alguns, són excel·lents els antidepressius naturals com ara la gelea real o l'alga spirulina; la lecitina de soja augmenta un 25 % les facultats mentals (memòria, intel·ligència...); el magnesi i altres oligoelements (alguns són imprescindibles per a assimilar les vitamines); els anticancerígens (seleni, cartílag de tauró), etc. També hi ha els aliments pròpiament dits, els més saludables: floes de cereals, germen de blat, llevat de cervesa, gomasi, segó, píndoles d'oli de peixos, etc. No oblidem la soja (excel·lent proteïna vegetal), el mill, les algues, la fibra, els bios... I, entre els més tradicionals, l'all, la ceba, els cítrics, la fruita i la verdura del temps i del lloc, l'oli d'oliva, els fesols, etc. Defugiu els congelats, les llaunes i els greixos animals.

4.2. Forma física

Penseu en complementes esportius. No sols heu d'anar nets i endreçats sinó que també heu d'estar en forma. L'esport i la gimnàstica rejuvoneixen i donen una harmonia natural (del cos i de moviments) que colpeix molt positivament. Els enemics no solen gosar fer brometes a cap militant pel català si el veuen desimbolt i traspuant força i energia, seguretat, voluntat, tenacitat, disciplina i ordre. Un bon estat físic duu, si fa no fa, implícites totes aquestes qualitats, que un capdavanter ha de transmetre als connacionals a fi de poder-los ser útil i ajudar.

Ell de son poble concentra l'ànima.

Tranquil, hi atura les bregues díscoles.

(*L'heroi*, de Miquel Costa i Llobera)

Als gimnasos i botigues de *fitness* tenen bons complementes esportius, productes naturals per a muscular, dietes, etc. Un bon estat físic genera vitalitat i optimisme, i sovint millora substancialment la relació social.

Algunes normes bàsiques de nodriment esportiu serienc: beure aigua bona i en abundància, prendre àcids grassos essencials i almenys un 20 % de proteïnes, no ingerir més d'un 15 % de greix en els aliments i limitació radical de sucres refinats i sal. Va molt bé la diversitat en fibra i assegurar el 65-70 % d'hidrats de carboni, a més de suplementes (vitamines-oligoelements...). Res d'aliments nocius (fast-food, llepoleries, pots, congelats). Per a augmentar en concret l'útil massa muscular, preneu proteïnes, aminoàcids ramificats, l-glutamina, crom, vanadil sulfat, coenzima B₁₂, creatina...

4.3. Arquetipus mentals

La literatura, els viatges, les relacions interculturals, etc., donen riquesa de matís i flexibilitat mental, àgil i ràpida, base per a un nivell d'acció creativa, necessària per a la militància lingüística diària, on contínuament et veus en situacions complexes, noves i relliscoses.

Un "exercici" especialment útil són els reculls de citacions de savis, herois, sants, místics, màrtirs, lletraferits, etc. del temps, cultura o país que sien. N'existeixen col·leccions temàtiques, les quals matisen, contrasten i centren extraordinàriament la percepció fidedigna de la realitat, ensems que ens la fan hiperrealista, enmig d'una claredat mental prou per damunt de la mitjana. Aquest filar prim genera gran plasticitat i creativitat, i fa que les nostres respostes i actes quotidians se centrin al mil·límetre, amb l'esme coratjós que ens cal per a la nostra difícil situació sociolingüística. En concret, els refranys populars catalans -aquells més vius!- donen naturalitat genuïna i distensió a la nostra lluita lingüística de cada dia; ço és, actitud acerada i no elitista: l'elitisme és un dels greus llasts -en sentit d'artificiositat postissa i academicisme de carrera, acartronat- que arrossega usualment la nostra militància per la llengua, i que cal evitar si volem ser efectius, convincents.

Breument: es tracta d'assimilar i de resumir l'essència de la saviesa; de ser senyors del nostre silenci, sense ser esclaus dels nostres mots, i de fer coincidir les realitats amb percepció i amb el màxim de profunditat que puguem abastar. Hem de treure'ns les brides i adquirir una visió panoràmica.

4.4. Arquetipus estètics

Cal que infonguem harmonia i ritme a la lletjor i al desordre que ens envolta. Val a destacar-hi l'art més espiritual: la música, i l'art que forneix més claredat intel·lectual: la literatura. Cal cercar cançons, frases, poemes (la funció de la poesia és assolir la perfecció en l'ús de l'idioma) que sien models harmònics generatius i incorporar-los al nostre subconscient com a referents vitals.

Com a poble dominat, podem aprendre molt dels trets artístics dels afroamericans, les músiques dels quals

(jazz, blues, swing) són extremadament sinuoses i amb subtils matisos, ben escaients per a una col·lectivitat avesada a resistir i lluitar contracorrent. Les modulacions finíssimes d'una Abbey Lincoln o d'una Cassandra Wilson ensenyen versatilitat, agilitat, autoconeixença. La música clàssica europea també té exponents d'una complexitat riquíssima i de gran perfecció; la sacra barroca (Bach, especialment), la romàntica (el nacionalista Chopin), la vehement malenconia de Mahler, l'excels *Miserere mei* d'Allegri... La música mística sefardita o sufí, la flauta de Pan, la nostra meravellosa tenora... A ca nostra jo crec que M. del Mar Bonet és la més esteticista tant en lletres com en música; a més, sovinteja les poesies de l'Escola Romàntica Mallorquina, que són uns referents immillorables.

Quant a literatura, n'hi ha d'un equilibri sublim, com James Joyce, el qual voreja la perfecció més clàssica. D'altres, com Lawrence Durrell, en el seu *Quartet d'Alexandria*, són tot llum del record a través d'una insòlita riquesa i elegància en la forma. O poetes esplèndids, com Rimbaud. De catalans, tenim la creativitat mística de Lluïl, el dramatisme gòtic d'Ausiàs Marc, o l'elegantíssima autocontenció de Jordi de Sant Jordi.

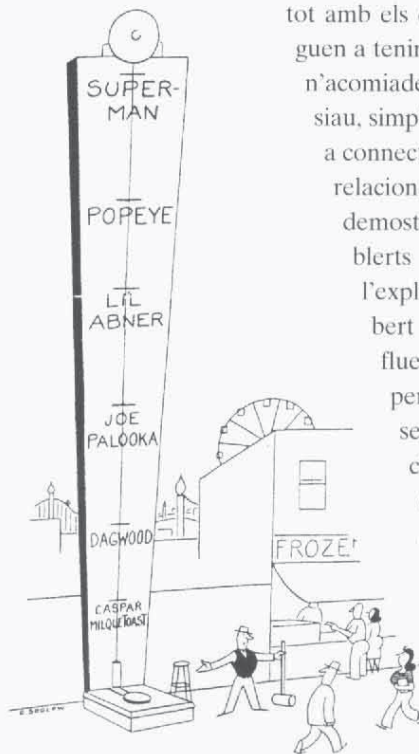
Assimilar la claror de la perfecció forneix equilibri i força anímica, bàsics per a una bona projecció exterior (comunicació) del nostre jo.

4.5. Arquetipus psicològics i d'acció

L'home magnètic és atent, amable, polít, afectuós sempre i amb tothom, no pas per motius egoistes, cosa que és ràpidament descoberta, sinó perquè ha convertit aquesta casta de conducta en principi i li és una mena de segona natura. Té un bon somriure, una paraula amable i una cordial encaixada de mans per a tothom. No es mostra mai indiferent als patiments que l'envolten, ans hi té sempre un mot de conhort amant. Té una frase de simpatia per al qui es troba en qualque entrebanc. I té el do de fer sentir als altres que es troben sempre a la mateixa alçada en què ell es troba; com si la qüestió de superioritat o d'inferioritat no vingués gens a tomb en llurs mútues relacions.

(H.A. Parkyn)

O sia: empatia, generositat "preventiva", no-violència, bons gests i obres. I també: forçar la connexió fins i

tot amb els qui, per prejudici o mal caràcter, es neguen a tenir-ne (per exemple, si algú ni et respon, te n'acomiaades amb un irònic i contundent "Adéusiau, simpàtic(a)!"). El treball psicològic consisteix a connectar amb el punt mental de cadascú qui es relaciona amb tu, per passiva o per activa, a fi de demostrar-los fins a quin punt «els poders establerts tendeixen al control, a la unificació i a l'exploració psíquica de llurs súbdits» (X. Rubert de Ventós). «Qui és savi i lliure sols influeix en l'altri en el sentit d'enlairar-se a la perfecció de la llibertat de cadascú» (Keyserling). «No ens hem de deixar fer esclaus d'ambicions i desigs que no tenim i que els mediocres ens suggereixen a fi de dominar-nos» (André Maurois). Aquest és el punt de la transfiguració de la qual parlava Toynbee com a motor de les civilitzacions en ascens: arribar al coneixement (saviesa de la vida) i a la metanoia (equilibri vibrant) i escampar aquest bon esperit sense forçar cap llibertat.

Llavors, cadascú t'interpretarà segons les pròpies necessitats: guaitar als ulls dels torturadors i navegar amb el sofriment dels torturats. I discutir amb una energia convincent —la de la dignitat del convenciment irreversible d'allò que és ver— contra els qui es tanquen a allò millor o «detenen, amb injustícia, la veritat» (sant Pau).

Asseguda, escoltant Larkin, m'adoní que em trobava en presència de quelcom que ni de casualitat havia vist abans, més a prop d'alguna força primigènica que no pas d'un home: un huracà, una onada de la gran tempesta, l'impetu de la vida en primavera i la marcida alenada de la tardor, tot semblava emanar del poder amb què parlava. Pareixia com si la seva personalitat prengués, assimilàs i engegàs cada emoció que corprenia la munió que l'envoltava, cadascun dels seus patiments i alegries que havien sentit, expressat i santificat. La gran força elemental present en totes les gents s'havia endinsat en sa natura per sempre més... Aquesta força canvià màgicament la vida dels treballadors dublinesos...

(Constance Markiewicz, escriptora polonesa de les primeries del segle, en parlar del cap sindicalista i independentista irlandès Larkin com a personalitat magnètica, transfigurada)

Les doctrines d'Espinalt (la Psicoestètica), les dels filantrops nord-americans (Carnegie, etc.), la de psicòlegs... són útils; però, en si mateixes, sols són tècniques que ajuden a arribar a la transfiguració (que és bàsica-

ment un moviment de dins cap a fora) o a créixer-hi, no pas a ser autogeneradores o creatives.

El deure d'un guerrer és el coratge, la disciplina, l'energia, la fortalesa, l'honor, l'estratègia, l'ardidesa en la batalla, la generositat, la capacitat per al comandament, la noblesa.

(18: 43 Bhagavad Guita)

Quan és de nit per als altres, l'ànima disciplinada roman desperta; quan els altres es creuen desperts, allò que tenen per clar és nit per al savi il·luminat.

(2: 69, Bhagavad Guita)

Feu preguntes en lloc de dar ordres directes. Permeteu que el proïsme salvi el seu prestigi. Elogieu el menor progrés i tots els progressos. Siau càlid en l'aprovació i generós en l'elogi.

Atribuïu al proïsme una bona reputació que hagi de mantenir.

Encoratgeu l'altri. Feu que els defectes semblin fàcils d'esmenar.

Mireu que els altres se sentin feliços de fer allò que suggeriu.

(Dale Carnegie)

4.6. Legalitat, geoestratègia, sentit militar-estatal

Hem de mirar sempre de conèixer la legalitat –malgrat que sia feta bàsicament pels enemics de la nostra llengua– i esgotar-ne totes les possibilitats. Les lleis són una teranyina que sols enxampa els més febles i que és traspassada pels poderosos i cauts; però el feble que gosi foradar-la rebrà un bon escarment dels mitjans de comunicació, també en mans, bàsicament, dels qui ens escanyen. I no esmentem ara les tortures i altres mals amplament tolerats des del Ministeri de l'Interior.

Caure en violències i provocacions no és útil ni sol dur a res de bo. Els millors mètodes són els “espectacles” d'accions no-violentes tipus Greenpeace (seguidors de les tàctiques de Gandhi i M.L. King): són impecables i tenen eixida en els *media*. A ca nostra grups com La Crida o Grup en Defensa de la Llengua a vegades n'han fet ús, com ara enganxar cartells en català, en ple dia, damunt de rètols oficials en foraster (La Crida) o anar, una colla, de restaurant en restaurant, i anar-se'n tots plegats quan el menú no era escrit en català (GDL).

A força de segles, sense prou polític, els catalans solem tenir mentalitat de comerciants (fenicis, jueus) i ara també de funcionaris (buròcrates); però, generalment, ni tan sols els “nacionalistes” no acaben d'adonar-se de la sistemàtica manipulació colonial a què som sotmesos. Ens manca sentit geoestratègic (diplomàtic) d'Estat. Ens manquen virtuts militars (audàcia, disciplina, coratge, tenacitat, autosacrifici, etc.) que haurien de ser usades en la

vida civil i no pas en violències. És necessari conèixer a fons tots els viarans de la manipulació psíquica, cultural, històrica, política, etc. de l'Estat central, que es proposa de completar el gran genocidi contra la llengua catalana; genocidi que, en els actuals moments de revolució tecnològica i de refinada propaganda subliminal, és més eficaç que mai. Hem de saber cercar aliats: els idiomes germànics, els minoritzats, generalment les classes socials subalternes, ONGs, modes ètniques, etc. Sobretot, ens cal una ferma autosolidaritat nacional i uns lligams fluids amb altres llengües colonitzades, com ara el basc, el gal·lec, l'occità... tal com fa el butlletí *Llengües Vives -L6*.

4.7. Arquetipus espirituals

Són els més pregons i resistents de tots (si bé hi ha prou gent que no els copsa gaire).

Als fets del món veig bé tothom encès, als de Déu, grossers, ben ignorants.

(Ausiàs Marc)

[...] aquests sants entraven en una relació molt més activa (i/o, així mateix, amb un cercle molt més ample) que la que haurien tingut si haguessin romàs *en el món* i passat llur vida en alguna ocupació secular. Des de llur vida de recés, influïren en el món més que no l'emperador de la seva capital estant, car llur recerca de la comunió amb Déu era una forma d'acció social que commovia llur proïsme més vigorosament que no pas qualsevol servei secular en el plànol polític... Un dels trets destacats de l'ascetisme bizantí primerenc fou la seva passió per la justícia social i la seva defensa dels pobres i oprimits.

(*Estudi de la història*, Arnold J. Toynbee)

Allò que Déu guarda, el dimoni no ho toca.

(Refrany català)

L'ànima d'un famolenc es nodreix sempre millor i més higiènicament que no pas la de qui s'ha atipat.

(Màxim Gorki)

Espiritualitat i religió són un parell de mons en contacte però sovint incompatibles: la religió o religiositat sol ser una corrupció de l'espiritualitat, però, ensem, la genera i manté.

Els primers cristians eren *poc religiosos*, com es veu, car els de Jerusalem, de moment, continuaven anant al Temple de sempre; i els de Roma no sentiren pas necessitat ni de temples ni d'imatges, fins al punt que la gent els tenia per ateus.

(*Transparència al cim*, J. Rovira Tenas)

El “nacionalisme” català, caigut en la superficialitat racionalista i mancat de real sentit d'Estat català (l'únic

que podria assegurar la supervivència de la llengua nacional), fatalment no sol copsar aquests paranys paradoxals fins al punt de ni plantejar-se'ls. Tanmateix, en cas de ser conseqüent, sí que se'ls acabaria plantejant a fons, car es tracta d'una qüestió de dignitat i esforç, i de supervivència nacional.

Qualsevol nació que vulgui assegurar la seva durada i demostrar el seu dret a l'existència ha de descansar damunt una base religiosa.

(Otto von Bismarck)

Hi ha dades ben evidents per a emplaçar històricament i socialment el cristianisme: els estats de tradició cristiana (i sobretot els de tradició reformada o protestant) són els més forts, desenvolupats i relativament democràtics d'arreu el món. La "religió" (tradició institucional) d'Occident no ens deixa entreveure el fons o la substància del cristianisme amb objectivitat, i no hi ha res pitjor après que allò après a mitges. Tanmateix, el marxisme o els drets humans són productes, conceptes, típicament judeo-cristians (els profetes que clamaven per la justícia social, la llibertat de consciència dels apologetes o de Luter), prou impensables en religions orientals i fins i tot en l'Islam.

Però sabut és que l'imperialisme castellà ha fet un ús sistemàtic de la colonització religiosa per a estovar les seves víctimes: «S'ha fet moltes vegades obra de l'antipentecostès [...] el cristianisme no es dirigeix als estats sinó a les nacions... Extirpar la veu catalana és un crim contra la glòria del cel» (Dr. Carles Cardó, 1919).

Qui les obres de Déu no ama, Déu no ama les obres d'aquell.

Tot home qui es baralla amb Déu acaba vençut.

(Llibre dels 1000 Proverbis, de Ramon Llull)

Si volem un poder català que garanteixca la supervivència de la llengua i cultura catalanes ens caldrà no ser tan frívols ni còmodes en aquests temes. No hi ha res de més generador que la fondària de la fe transcendental, la qual és una gramàtica bàsica que, com planteja Toynbee, mou milions i milions de persones durant mil·lennis, molt per damunt de partits, filosofies, ideologies humanistes... Malgrat èpoques de decadència religiosa, la fe sempre acaba refent-se i soterrant els demagogs que auguraven sa fi. Els mateixos costums occidentals i llurs modernes *democràcies* són cristianisme dissolt, complexament, durant molts segles, en les nostres societats, les quals són ara les més potents econòmicament, les que tenen les *societats civils* més ben formades de tot el món. I això a través de la lliure interpretació de la Bíblia (Luter, s. XVI), que és el principi de la Modernitat: llibertat de consciència, llibertat religiosa i, per derivació, llibertats civils i democràtiques. La independència dels Estats Units és la primera

ocasió de la història en què Estat i religió romanen separats i on s'estableix una llibertat religiosa legal i estable, amb llibertats democràtiques formals, i això en una societat que pot ser considerada fortament calvinista. I ara és el *model* exportable arreu.

Una altra dada objectiva: l'eclosió religiosa va unida amb el poder estatal-militar-econòmic. És el cas de la Catalunya dels segles XIII-XIV, de l'imperi hispànic del segle XVI, i de l'Anglaterra victoriana o dels Estats Units actuals.

Catalunya –tradicionalment enfrontada al Vaticà i a la seva valedora medieval (França) durant els segles *gloriosos*– fou *concedida* com a dot a Castella, a canvi del seu paper de braç militar de la Contrareforma. Aquesta triple aliança o eix anticatalà (França-Vaticà-Castella) ha conduït Catalunya, al llarg dels segles, vers un racionalisme mecànic i un agnosticisme creixents.

Si a ca nostra fóssim protestants en comptes de cristians de compra-venda, en mans de la Cúria Vaticana i dels seus tripijocs d'alta diplomàcia (fet que, evidentment, genera gran malfiança entre catalans patriotes i despavilats), els lligams que ens enreden a l'Estaca no existirien. Qui pot dubtar que seríem rics, lliures i sobirans? I tant, que ho seríem! Com l'Holanda de Van Gaal!♦

ESTABLIMENTS

BOMBONERIA

CONFITERIA GELATERIA

de Sarrià

PASTISSERIA

Major de Sarrià, 57. Tels. 203-07-14, 203-00-04
Plaça de Sarrià, 12-13. Tel. 203-04-73
Fax 280-65-56 - 08017-Barcelona